

Jørgen Ouren

Jørgen Ouren er cand.real. og rådgiver i Statistisk sentralbyrå, Gruppe for makroøkonomi.

Han har bygget opp navnestatistikken i Statistisk sentralbyrå og drevet den i mange år.

I 1998 utga han sammen med Jan Erik Kristiansen boken «Fornavn i Norge. Navnemoter og motenavn».

(jorgen.ouren@ssb.no)

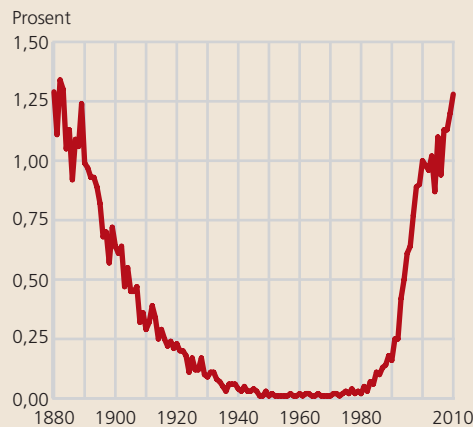
Si meg hva du heter – så skal jeg fortelle deg hvor gammel du er

Det blir født om lag 60 000 barn i Norge hvert år. Hver og en får sitt navn, ofte etter mye overveielse fra foreldrene.

Det er veldig pussig at disse uavhengige navnevalgene følger så klare mønstre.

Figur 1 viser andelen av de nyfødte som fikk navnet Sofie år for år. Utviklingen er typisk. Det er litt tilfeldig støy rundt en veldig glatt kurve. Figuren ser ut som en bølge med lengde på mer enn 120 år.

Figur 1. **Andel som har fått navnet Sofie. 1880-2010. Prosent**

Kilde: Navnestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer som heter Sofie, finner vi enten på gamle familiebilder på veggen eller i barnehagen og småskolen. På 1880-tallet var Sofie det 14. mest brukte jentenavnet. Så ble det gradvis og langsomt færre som fikk navnet.

Mellom 1950 og 1975 var det aldri mer enn ti i året som fikk navnet. Sofie ble forbundet med gamle tanter og spesielt hun fra Kardemomme by. Men så snudde stemningen. Tante Sofie havnet på veggen, og stadig flere oppdaget at Sofie var et spennende, gammeldags og pent navn. Veksten pågår fortsatt. I 2010 fikk 423

småpiker dette navnet, når vi tar med varianten Sophie.

Det som skjer er rett og slett at den alminnelige oppfatning av hva som er pent, varierer. Det er nøyaktig som med kle-smoter. I en periode må bukser ha sleng. Men så er det helt «ut». Siden moter også er veldig generasjonspreget, er det altså ikke noen god idé å konsultere barnets besteforeldre under navnsettingen. De har ofte lite sans for nye navn og vil heller foreslå navn som var populære da de selv var unge.

De mest populære navnene

Statistisk sentralbyrå publiserer hvert år en liste med de mest populære navnene. Det blir som en gallup over tidens mote. Vi er alle enige om at de navnene er pene. Problemet oppstår når barna begynner på skolen, og det blir flere i klassen med samme navn. Derfor er topplistene ment til advarsel, ikke til anbefaling.

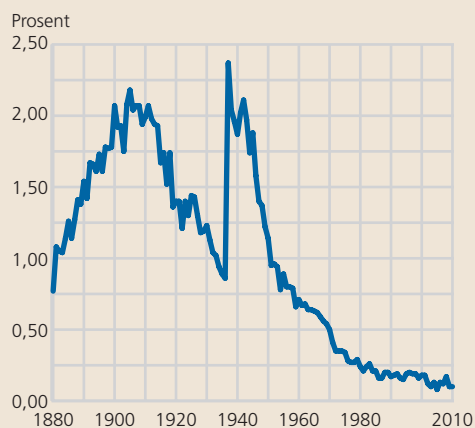
I «gamle dager» hadde over 3,5 prosent Jan som første fornavn og på det meste 5 prosent Anne. I 2010 toppet Emma med 1,5 prosent og Lucas/Lukas med 1,7. Vi håper økt spredning er navnestatistikens fortjeneste.

En sjelden gang skjer det dramatiske ting på navnefronten. I forbindelse med nasjonsbyggingen på slutten av 1800-tallet, hadde vi den såkalte norrøne navnerenessansen med oppsving for Olav, Harald og så videre. I 1937 var Harald-bølgen for lengst over, men så fikk vi den første prinsefødselen i Norge på 567 år. Den synes i navnestatistikken (se figur 2).

Toppen for navnet Fred i 1945 trenger ikke noen nærmere forklaring. Et annet

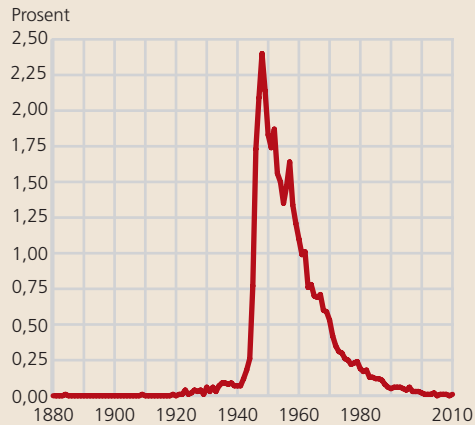
Figur 2. **Andel som har fått navnet Harald. 1880-2010. Prosent**

Kilde: Navnestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

krigsnavn er Torill. Otto Nielsen satt på Grini og skrev «Kjære lille Toril» og «Torils fødselsdag» til en cellekamerat som fikk en datter. Etter krigen, da sangene ble kjent, spratt Torill + Toril + Torild opp i 2,5 prosent (se figur 3).

Figur 3. **Andel som har fått navnet Torill + Toril + Torild. 1880-2010. Prosent**

Kilde: Navnestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

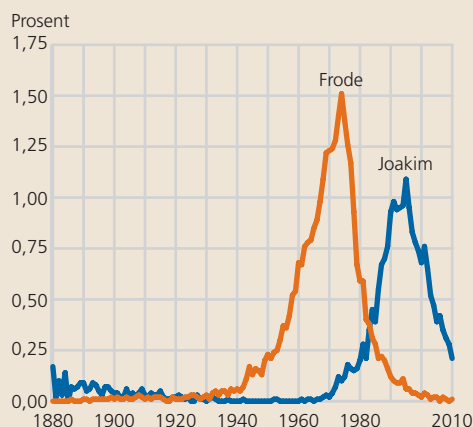
Noen navn kommer for å bli, andre forsvinner fort igjen

I nyere tid har navnet Emma gått som en farsott over hele den vestlige verden. I Sverige dominerte hun 1990-tallet totalt. I Norge tok det tid. I februar 2003 hadde hun omsider nådd 1,6 prosent. Så sendes en episode av «Friends», hvor en baby får navnet Emma, til stor begeistring. I løpet av tre måneder doubler Emma sin populari-

tet og blir dette tiårets dominerende navn. Bærum er ofte i teten av nye bølger, men der har Emma pussig nok ikke slått an.

Noen navn kommer fort og forsvinner igjen, som for eksempel Frode og Joakim (se figur 4). Andre klorer seg fast. Thomas kom inn på topp ti i 1971 og forsvant først i 2000. Kristian/Christian kom på samme liste i 1974 og er der fortsatt. Det er 36 år! Anne har for øvrig vært det mest brukte første fornavn 38 ganger i perioden 1940-1981.

Figur 4. **Andel som har fått navnet Frode og Joakim. 1880-2010. Prosent**

Kilde: Navnestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

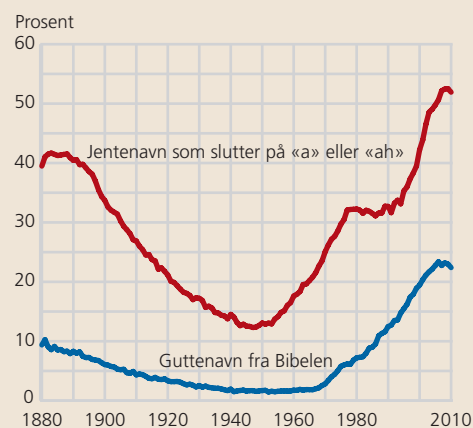
Før var a på slutten av jentenavn noe en forbandt med svensker. Rett etter krigen var det bare 12 prosent av jentene i Norge som fikk slike navn. I dag får 52 prosent a eller ah-endelse (se figur 5). For 120 år siden var det også mye a, med Anna i spissen. Vi kjenner igjen kurven for Sofie.

Fra Bibelen

For 120 år siden var det mange gutter som hadde navn man finner i Bibelen (se figur 5). De forsvant etter hvert nesten helt. Men i senere år har disse navnene kommet for fullt i hele den vestlige verden. Det er ingen ting som tyder på en religiøs vekkelse. Det er gamle navn som kommer tilbake. Men vi har fått minst ett «nytt»: Noah (han med arken) nærmer seg topp ti. Lucas/Lukas, som har vært det mest brukte navnet i Norge de to siste årene, er vel mest kjent som forfatter av Lukasevangeliet, men som medarbeider til Paulus er han nevnt tre ganger i skriften.

Til slutt noen råd til nybakte foreldre. En stor navnebok inneholder 3 000 navn. Styr derfor unna de 40 som ligger på

Figur 5. Andel som har fått navn med a- eller ah-endelse blant jenter, og fra Bibelen blant gutter. 1880-2010. Prosent

Kilde: Navnestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

toppen av listen selv om mange av dem er pene. Barnet har 16 tippoldeforeldre og dobbelt så mange i neste ledd. Det er mange aktuelle navn å ta av. Et råd kan være å følge Jørgen Ourens navnelov:

§ 1. Ingen kaller opp etter tanter.

§ 2. Alt gammelt blir pent, bare det blir gammelt nok.

§ 3. Ikke spør besteforeldrene.

